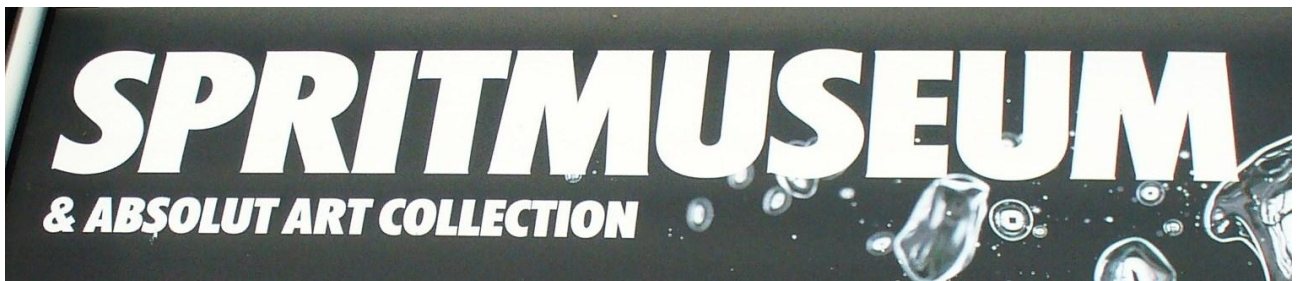

Sprit och "Vasa"

Denna något kryptiska rubrik kan förklaras med att det inom Galärvarvets område på Djurgården i Stockholm finns två intressanta institutioner, Spritmuseum och Vasamuseet. Dit for 28 medlemmar i SPF Håbo den 15 november, en solig höstdag. Som vanligt hade resekommittén arrangerat resan med buss, och det är ju nöjsamt att sitta högt och se ut över omgivningarna på resa till Stockholm.

Spritmuseum med Absolut art collection flyttade i våras in i de gamla Galärskjulen på varvet.

Som namnet antyder är det uppdelat i två avdelningar. Absolut art collection visar konst relaterat till vår svenska vodka, "Absolut", och museidelen som ger en historisk inblick i supandet i landet.

Från njutningen och nöjet med alkoholförtäring till eländet med alkoholism. Staten var tidigt ute för att få sin del och redan Gustav III införde skatt på sprit i slutet av 1700-talet. I mitten av 1800-talet hade spritförtäringen nått en sådan nivå att arbete och allmän ordning påverkades och då uppstod en kraftfull nykterhetsrörelse. Denna fick stort inflytande, och under världskriget 1917 infördes ransonering på sprit. Befolkningen fick leva med motbok ända fram till 1955.

Styrkta av nya kunskaper kunde sällskapet vandra några hundra meter till Vasamuseet, där en av världens främsta marina antikviteter, Regalskeppet Vasa, står i den gamla torrdockan. Efter en god lunch kunde deltagarna själva studera fartyget och se de instruktiva montrarna någon timme innan alla samlades för en guidad visning. Guiden, Emilio, berättade om fartygets holländska skeppsbyggmästare och om den korta jungfruresan den 10 augusti 1628.

Vasa avseglade från Skeppsbron i en lätt bris ut till Beckholmen, där en vindby fick henne att kränga över åt babord så att vattnet forsade in genom de öppna kanonportarna på nedre batteridäck. Snabbt sjönk fartyget och alla ombordvarande hamnade i vattnet. Vid tiden var detta en enorm

händelse, men genom historien är det ju inte helt ovanligt att nya konstruktioner har inbyggda fatala felaktigheter. Orsaken till Vasas förlisning var naturligtvis bristande tvärskeppsstabilitet. De fartyg som byggdes kort efter Vasa fick någon meters större bredd och därmed var problemet löst.

Anders Fransén, som jobbade som ingenjör på Marinförvaltningen, ägnade mycken fritid åt att leta vrak i Stockholmsområdet. På sommaren 1956 fick han de första indikationerna på att Vasa låg på botten utanför Beckholmen. Sedan detta bekräftats kunde man bärga henne med en ganska avancerad metod och på våren 1961 sågs de första delarna av vraket över vattnet. Från slutet av 1961 stod Vasa i en tillfällig byggnad, och sedan 1988 finns hon på nuvarande plats. Museet öppnades officiellt 1990.

Besökarna från Håbo tackade Emilio och kunde åter studera museets mängder av föremål, och bland annat beundra alla de fantastiska skulpturer som prytt skeppet. Så småningom var det dock tid att gå ut till den väntande bussen som snabbt forslade hem sällskapet. Reseledaren Hans Finnman och den övriga resekommittén hade åter lyckats med ett förnämligt arrangemang.

Sverker Jonasson